

Caurplūstošās dividendes: praktiski jautājumi

1/37/21

Uzņēmumu grupā ar vertikālu struktūru Latvijas (LV) uzņēmums nereti saņem dividendes no meitas uzņēmumiem un pārskaita tās tālāk saviem īpašniekiem. Šādām "caurplūstošajām" dividendēm UIN likums paredz īpašu atvieglojumu – pie noteiktu kritēriju izpildes tās apliek ar nodokli tikai vienu reizi arī tad, ja nodoklis samaksāts citā valstī. Praksē var būt dažādas situācijas, piemēram, dividenžu saņemšana un izmaksa notiek dažādos periodos, izmaksātāja valstī šī peļņa var nebūt aplikta ar nodokli, LV uzņēmums saņem dividendes neto vērtībā, t.i., no tām jau ir ieturēts nodoklis izmaksātāja valstī. Šajā rakstā aplūkoti aktuālie piemēri.

UIN likuma 6. panta piemērošana

UIN likuma 6. panta pirmajā daļā noteikts, ka nodokļa maksātājs ir tiesīgs samazināt taksācijas periodā ar nodokli apliekamajā bāzē iekļauto dividenžu apmēru tādā apjomā, kādā tas taksācijas periodā saņēmis dividendes no dividenžu izmaksātāja, kurš savā rezidences valstī ir UIN maksātājs, vai tādas dividendes, no kurām to izmaksas valstī ieturēts nodoklis, izņemot dividendes, kas saņemtas no personas, kura atrodas, ir izveidota vai nodibināta zem nodokļu vai beznodokļu valstī vai teritorijā.

Savukārt, saskaņā ar 6. panta otro daļu, ja taksācijas periodā saņemto šā panta pirmajā daļā minēto dividenžu apjoms ir lielāks par aprēķināto dividenžu apmēru, tad starpību var attiecināt uz nākamajiem taksācijas periodiem (hronoloģiskā secībā), samazinot apliekamajā bāzē iekļaujamo dividenžu apmēru.

Kad 6. panta izpratnē dividendes uzskata par saņemtām?

UIN likuma 6. panta pirmās daļas izpratnē dividendes ir saņemtas tad, kad uzņēmums tās fiziski saņēmis savā bankas kontā.

Piemēram, dalībnieku sapulces protokols par dividenžu izmaksu ir datēts ar 30.12.20, bet fiziski dividendes pārskaitītas 15.01.21. Uzņēmums būs tās atzinis ieņēmumos 2020. gada decembrī, bet fiziski nebūs saņēmis. Vai šādas dividendes arī var izmantot apliekamās bāzes samazināšanai?

Šajā gadījumā 15. janvārī saņemtās dividendes ir izmantojamas apliekamās bāzes samazināšanai no 2021. gada janvāra, ja ievērotas UIN likuma 6. panta un MK noteikumu Nr. 677 normas, tostarp uzņēmuma rīcībā ir dividenžu izmaksātāja rezidences valsts nodokļu administrācijas apliecinājums vai cits dokuments (piemēram, maksājuma uzdevums par nodokļa samaksu), kas apliecina, ka dividenžu izmaksātājs ir otras valsts rezidents, kurš savā rezidences valstī maksā UIN, vai dokuments, kas apliecina, ka no dividendēm ir ieturēts nodoklis.

Ja LV uzņēmums būs izmaksājis ārkārtas dividendes 2020. gada decembrī, tad, sagatavojot UIN deklarāciju par decembri, tas vēl nevar samazināt apliekamo bāzi par dividendēm, kas tiks saņemtas nākamā gada janvārī. Taču apliekamo bāzi var mazināt par iepriekšējos gados saņemtajām dividendēm, ja tādas ir pieejamas (skat. zemāk).

Vai saņemtās dividendes attiecināmas uz citiem taksācijas periodiem?

Uzņēmums var attiecināt uz nākamajiem taksācijas periodiem hronoloģiskā secībā neierobežotā laikposmā

no 2018. gada saņemtās dividendes, par kurām tas ir tiesīgs samazināt apliekamo bāzi UIN likuma 6. panta kārtībā.

Deklarācijas 2. rindai "Taksācijas periodā saņemtās dividendes, kas apliktas ar nodokli [..]" ir tabula, kura jāaizpilda par saņemtajām dividendēm, par kurām ir tiesības samazināt apliekamo bāzi no dividendēm. Tabulā norāda taksācijas periodu, kurā saņemtas dividendes, informāciju par dividenžu izmaksātāju un saņemto dividenžu summu. Ja taksācijas periodā uzņēmums neizmaksā dividendes (neaizpilda deklarācijas 1. rindu) un šo atvieglojumu nav iespējams izmantot, tad norāda, ka tās attiecināmas uz nākamajiem taksācijas periodiem.

Līdz ar to, aizpildot deklarācijas no 2018. gada un 2. rindas tabulā norādot visas saņemtās dividendes, uzņēmums var izsekot saņemtajām dividendēm un izmantot tās apliekamās bāzes samazināšanai hronoloģiskā secībā.

Piemēri

Situācijas apraksts

Situācijas apraksts	Vai apliekamo bāzi drīkst samazināt?
1. Dividendes saņemtas 2020. gadā par 2017. gada peļņu.	Jā, 2020. gadā saņemtas dividendes var izmantot apliekamās bāzes samazināšanai arī tad, ja tās ir par 2017. gadu un senākiem gadiem. To apstiprina VID izsniegtās uzziņas (piemēram) Taču, ja uzņēmums saņēmis dividendes arī 2018. un 2019. gadā, bet nav tās izmantojis apliekamās bāzes samazināšanai, tad apliekamā bāze vispirms jāsamazina par 2018. un 2019. gadā saņemtajām dividendēm un tikai pēc tam par 2020. gadā saņemtajām.
2. Tiek gatavota deklarācija par 2020. gada decembri. Dividendes saņemtas 2019. gadā par 2018. gada peļņu.	Jā, par iepriekšējos periodos saņemtām dividendēm var samazināt apliekamo bāzi no sadalītās peļņas tekošajā periodā, ja tās vēl nav izmantotas apliekamās bāzes samazināšanai un izpildās UIN likuma 6. panta noteikumi.
3. Dividendes saņemtas no ES dalībvalsts uzņēmuma, kura peļņa nav aplikta ar UIN saskaņā ar šīs valsts normatīvajos aktos pieejamiem atbrīvojumiem.	Tiek pieņemts, ka UIN vai IIN ir samaksāts, ja dividendes vai tām pielīdzināmu ienākumu izmaksā citā ES/EEZ valstī reģistrēta kapitālsabiedrība, kas darbojas saskaņā ar šīs valsts normatīvajiem aktiem. To apstiprina VID izsniegtā uzziņa
4. LV uzņēmuma meitas uzņēmums 2020. gadā sadalījis 10 000 EUR peļņu, no kuras otrajā valstī ieturēts 5% nodoklis, LV uzņēmumam neto saņemot 9500 EUR. LV uzņēmums arī sadala 20 000 EUR peļņu, t.sk. no meitas uzņēmuma saņemtās dividendes.	Šeit aktuāli jautājumi – par kādu vērtību LV uzņēmums var samazināt apliekamo bāzi no dividendēm (10 000 vai 9500 EUR) un vai par ārvalstī ieturēto nodokli var samazināt Latvijā maksājamo UIN par aprēķinātajām dividendēm? Tā kā LV uzņēmums grāmatvedībā atzīst dividenžu ieņēmumus 10 000 EUR un ārvalstī samaksāto nodokli 500 EUR, apliekamo bāzi var samazināt par tālākai sadalei pieejamo caurplūstošo peļņu 9500 EUR. Tā kā nodokļu dubultā uzlikšana dividenžu ienākumam tiek novērsta saskaņā ar likuma 6. pantu, par ārvalstī ieturēto 500 EUR nodokli turpmāka nodokļa samazināšana nebūtu loģiska.